

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
Házasbrosz petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Hétfő, augusztus 3.

Németország hadat üzent Oroszországnak.

Hivatalosan táviratozzák Budapestről.

Pétervárról jelentik: Német nagykövet szombaton este hét és fél órakor kormánya nevében átnyújtotta a hadüzenetet.

A trónörökös-pár Budapesten.

— Budapest ünnepi díszben. — Bevonult katonák sorfala. — Károly Ferenc József a néphez. — Tüntetés a budai vár udvarán. —

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 2

A trónörökös pár érkezése alkalmából Budapest zászlódszót öltött. A bevonulás útján mindenütt nemzetiszínű lobogók, továbbá szövetségesek zászlói lobogtak. A házak ablakai szönyegekkel, virágokkal voltak feldíszítve. Az üzletek kirakataiban az uralkodó, a trónörökös és a szövetséges fejedelmek arcképei díszltek. A bevonulási ut mentén százezernyi tömeg állt föl.

Mindenki, aki ma Budapesten katonaruhában van, vagy a mozgósítási parancsnak tesz eleget, kivonult az utcára. Ezeket a tizezreket a rendőrség előnyben részesítette és a katonáembereket a bevonulási útvonalon az első sorba állította fel.

Sok házat nemzetiszínű drapériával díszítettek s alig volt ember, aki ne hordott volna kezében kis piros-fehér-zöld zászlócskát, vagy pedig ne tűzött volna ki nemzeti színű jelvényt. Éljen a haza, éljen a király, éljen a hármasszövetség! felírással.

Már a kora délelőtti órákban a fenségek fogadására megjelent Tisza István gróf miniszterelnök a kormány tagjaival, Bárczy István polgármester, számos állami főméltóság, több tábornok, a képviselőház és főrendiház sok tagja, többek között Beöthy László, a képviselőház elnöke, Boda Dezső főkapitány, az arisztokrácia számos tagja, köztük Csekonics Endre gróf, a Vörös Kereszt Egylet elnöke.

Pont két óra öt percek robogott be az udvari különvonat a pályaudvarra. A pályaudvaron egybegyűltek lelkes éljenzése közepette szállt ki a fenséges pár a szalonkocsiból. — Tolnai Kornél államvasuti vezérigazgató jelentésének átvétele után Bárczy István dr. Budapest székesfőváros polgármestere üdvözölte a trónörökös párt, a mire Károly Ferenc József trónörökös csengő hangon így válaszolt:

— Ófelsége, akit nehéz uralkodói gondok visszatartanak, engem méltóztatott megbizni, hogy a mai komoly időkben a magyar székesfővárosba jöjjenek. Ezen, szívem óhajának megfelelő megbizás a legmélyebb örömmel tölt el. Emelkedett

érzésekkel jöttem most Magyarországra, midőn a magyar nemzet, élén az ország fővárosával, osztály, párt-, felekezeti és nemzeti külföldiség nélkül öröklött királyi hűségben és tettekben mutatkozó hazafiságban egybeforrva lélekemelő látványt nyújt. Büszkességgel és bizalommal tölt el, hogy a nemzet multja legnagyobb korszakához méltó elszántsággal és áldozatkészséggel és legteljesebb együttérzésben a trónnal, megy elébe a sors által rá mért megpróbáltatáson. Én érzelmeiktől áthatva, szívem mélyéből mondok köszönetet polgármester urnak a lelkes fogadtatásért és kérem öntől, hogy köszönetemet Budapest lakosságának tudomására hozza.

A trónörökös ezután cerejét tartott és megszólítással tüntette ki Tisza István gróf miniszterelnököt, Beöthy Pál képviselőházi elnököt, több tábornokot, az olasz és német főkonzult.

Tisza gróf bemutatva őfelségének
Andrássy Gyula grófot,

a ki több képviselő társaságában jelen volt a fogadtatásnál.

A pályaudvar előtt hullámozó sokaság leirhatatlan lelkes ovációja közepette a fenséges pár a várakozó udvari hintóba szállott és a menet a Rákóczi-úton, Kossuth Lajos utcán, Erzsébet-hidon, Duna-parton végig megindult a vár felé. A menetet egy szakasz díszruhás lovasrendőr nyitotta meg, azután Boda Dezső főkapitány hajtattott, majd a főhercegi pár kocsija következett. Amerre a főherceg és neje elhajtattott, a közönség szünni nem akaró dörgő éljenzéssel és kendő lobogtatással üdvözölte a fenséges párt. A főherceg és neje szívélyesen köszönte a lelkes üdvözlést. A várba, ahol szintén tízezerre menő közönség gyűlt egybe, hogy a főhercegi párt megérkeztekor üdvözölje, még soká hangosan éltette a királyi palotába

érkezett fenséges párt. A főherceg és a főhercegné megjelentek a királyi palota erkélyén és szívesen köszönték meg a közönség meleg óvációját. A trónörökös-pár mellett egész nap lelkes tüntetés volt.

Az esti órákban óriási néptömeg tüntetett a munkapárt köre előtt, éltette a királyt, a trónörökös párt és a hazát.

A tömeg kívánságára Tisza István gróf miniszterelnöknek beszélnie kellett, aki gyújtó szavakkal csellekvésre hívta fel a nemzetet.

Ezután az óriási tömeg fákjás és lampionos menetben és nemzeti zászlókkal a királyi vár elé vonult, ahol a várakozó szintén rangteleg néptömeggel egyesülve és hazafias dalokat énekelve impozáns óvációban részesítette a trónörökös párt, melyet ez a spontán ünneplés láthatóan meghatott. A legalább 30000 főnyi tömeg a királyi vár belső udvarába vonult, ahol a leghatározottabb rendben helyet foglalva elénekelték a himnuszot, miközben a főhercegi pár megjelent az erkélyen. A tömeg viharos éljenzéssel üdvözölte a fenségeket, mire Walter Imre dr. a Bethlen Gábor kör elnöke lelkes szavakkal ünnepelte a trónörökös pártot és nejét, valamint a királyt és a hadsereget. A trónörökös észrevehető megindultsággal köszönte meg az ünneplést, a következő messze csengő szavakkal:

köszönöm szépen a szíves szavakat,
köszönöm.

A tömeg szünni nem akaró éljenzéssel fogadta a szavakat, majd a szót és a Gotterhalte eléneklése után a leghatározottabb rendben szétoszlott.

A Times Tisza István grófról. A Times legutolsó száma hosszabb cikket közöl a következő föltűnő betűkkel szedett címmel: Ausztria-Magyarország vezérei. Tisza gróf és Hötendorfi báró. A tettek két férfja. — A cikknek az a része, amely Magyarország miniszterelnökével foglalkozik, szimpatikusan mgirt életrajz bevezetéseként így szól:

— Ausztria-Magyarország legfőbb vezető férfja Tisza István gróf, a magyar miniszterelnök. Tudvalevő, hogy az ő befolyására döntött a monarchia a háború mellett. Fia Tisza Kálmánnak, aki miniszterelnök és szinte diktátora volt Magyarországnak 1875-től 1890-ig. Tisza István megnyerte Ferenc József király teljes bizalmát és ezért a monarchia teljes kormányzásában mindenben az ő szava a döntő.

A monarchia hadjárata.

(Egy őrnagy hőstette.)

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 2

Hivatalosan táviratozzák: A háboru színhelyéről az éj folyamán semmi jelentős hír nem érkezett.

Zimonyból jelentik: A zimony-belgrádi ágyuharc tudvalevően a Száva-hidért indult. A szerbek föl akarták robbantani, a mi csapataink pedig ezeket a kísérleteket meg akarták hiúsítani. A harcoknak egyik hőse, egy műszaki őrnagy, aki a háboru előtt a gráci hadtestparancsnoksághoz volt beosztva.

Amikor még teljesen ép volt a hid, az őrnagy egy kisebb szakasszal át akart menni rajta, hogy az éjjeli sötétségben meglepje a szerb hidő őrségét. Csapatával már megjárta a hid két harmadrészét, amikor hirtelen robbanás történt: az őrnagy alig volt öt lépésnyi távolságban a hidnak attól a pontjától, amelyet a szerbek fölrobbantottak. Az őrnagy folyton tüzelve csapatával az ellenségre, teljesen sértetlenül vezette vissza katonáit a magyar partra.

Az első halottak.

Zimonyból jelentik: A Dunagőzhajózási társaság *Alkotmány* nevű hajója, esütőtökön veszélyes kalandon ment át, amely sajnós, több emberáldozatot is követelt. Az alkotmány 150 méternyire volt a szerb parttól, amikor onnan egyszerre heves puská- és gépfegyvertűzbe került. A tüzelés tíz percig tartott és Eberling Károly kapitányt, aki a hajón parancsnokolt, egy golyó halálosan megsebezte. Eberling ötvennyolc éves volt. Az első kormányos Kremsberger Mihály, 56 éves paksi lakos, szintén áldozatul esett a sortűznek, a második kormányos pedig, Kolár Ignác, ugyiszintén a harmadik kormányos, megsebesült. A hajót sikerült idejekorán a zimonyi kikötőbe visszakormányozni. A két áldozatot Eberlinget és Kremsbergert ma Zimonyban ünnepélyesen eltemették. A végtisztességen igen sokan vettek részt, a katonaság és a két hajózási társulat képviselői is kivonultak és dunai monitorok is kiküldöttek néhány tisztjüket. A két hajóstársaság a koporsókra koszorút helyeztetett.

Hadifoglyok a magyarországi szerb alattvalók.

Budapestről jelentik: Az itteni szerb kolónia, amely rendesen nagy számu szokott lenni, most már a minimumra redukálódott. Mától kezdve az egész monarchiában letartóztatják a hadköteles sorban lévő szerbeket és mint hadi foglyokat átadják őket a katonai hatóságnak. A nem hadköteles és gyanura okot nem adó szerbeket, kik a monarchiában telepedtek le, nem zavarják foglalkozásukban, bár felügyelet alatt maradnak. Az átutazó szerbeket, ha gyanusak, vagy katonakötelesek, főtartóztatják.

Bolgár önkéntesek ajánlkozása.

Szófiából jelentik: Számos fiatal bolgár tiszt jelentkezett szófiai követségünkön s fölajánlották, hogy belépnek az osztrák-magyar hadseregbe. Követünk megköszönte nekik az ajánlatokat, de kijelentette, hogy a bolgár katonai hatóságok jóváhagyása nélkül nem fogadhatja el.

Az állam gondoskodik a díjnokok családjáról.

A Bud. Tud. jelenti: A mozgósítás folytán katonai szolgálatra bevonult állami díjnokok és napibéres alkalmazottak összes járandóságai a fennálló szabályok értelmében a bevonulás napjával beszüntetendők. Amennyiben azonban a bevonulás folytán családjuk gyámoltatás nélkül maradt, a család az 1882-ik 11. t.c. alapján fog segílyezésben részesülni, a mely segíly az arra igényt tartó s a törvényben meghatározott családtagok után egyenkint és naponkint a katonai átvonulási illeték összegével számítandó. Ez az illeték 1914. évre 78 fillér, a vármegyékben a legkisebb 57 fillér, a legnagyobb 70 fillér. Hogy pedig az alkal-

mazottak családjainak segílyezése mielőbb megkezdhető legyen, elrendelte a kormány, hogy a szóban lévő alkalmazottaknak gyám nélküli családjaikat az alkalmazottak hivatalai haladéktalanul írják össze, a segílyeket a leg-sürgősebben állapítsák meg és utalványozzák ki.

Megkezdte a város a segílyakciót.

(A főkapitány az aradi jótékony egyletek késedelmezéséről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, augusztus 2.

Arad város ma kezdte meg a háboruba vonult családjaiknak segílyezését. Épen egy hete, hogy a király mozgósítási parancsa megjelent és a történelmi leveletességi nap első hetes fordulóján, az Aradon maradtak láthatták, hogy a város nem feledkezett meg arról az adósságról, amellyel az eljövendő nehéz megpróbáltatások idején azoknak tartozik, akik ugyszólván mindenüket viszik a haza oltárára.

A tanács megbízásához képest Green Nándor főkapitány illetve Berez Ferenc kapitány ma reggel kezdték meg a hatósági husszékben kiszolgáltatandó ingyen husra szóló utalványok kiosztását. Alig terjedtetett el még széles rétegekben a kiosztás kezdetének híre és mégis nagy mértékben vették igénybe a kenyérkereső nélkül maradtak a város segílyét. Körülbelül 130-140 asszony jött el huszaltalványért és minden nehézség nélkül mindenki megkapta azt amihez joga volt. A kerületi biztosok igazolták a családok bevonulását, a jelentkező vagyoni viszonyát és a hatóság kiadta az utalványt, a husszék kiszolgáltatta a húst.

A főkapitány intézkedésére, holnap két mérleget állítanak fel a Tököli-teren, hogy a kenyéret a közönség suly szerint vásárolhassa és felülvizsgálta az árjegyzékeket.

A mai élelmiszer piacon különben akkora volt a mindenfajta élelmiszerből a behozatal, hogy még nagy ünnepek előtt sem szokott bővebb kínálat lenni. Az árak teljesen normálisak voltak, sőt a baromfi olcsó volt.

Green Nándor főkapitánnyal beszélgetett ma az Aradi Közlöny tudósítója a segílyezési akcióról, annak eszközeiről és a főkapitány a következő kijelentést tette:

— Csodálkozásomnak kell kifejezést adnom amiatt, hogy jótékony egyleteink még mindig váratnak magukra. Igazán nem tudom, hogy miképen gondolkodnak a helyzetről, de ha még most sem látják elérkezettnek az időt a cselekvésre, akkor eljárszották a jogaimet arra, hogy a közönség szimpátiája feléjük forduljon a jövőben. A háborus bonyodalmak ideje a jótékonysság szezonja, hogy úgy mondjam, a le nemesebb divatja. Nagyon csodálkozom azon, hogy például a népkonyhák még nincsenek nyitva, nagyon csodálkozom azon, hogy a háboruba vonult családok gyermekeit a tanulókat segílyező egyesület még nem vette gondozásába, és azt hiszen joggal kérdezhetem, hogy *nőegyleteink hol késnek?* Azt hiszem, hogy most, de azonnal még ebben a percben legfőbb ideje lenne, hogy az összes jótékony egyletek közös elhatározással, egyöntetű cselekvésre határozzák el magukat. A sok együtt működő erő igen nagyot produkálhatna. Az idők sokkal komolyabbak, semhogy az igazság kimondása ne lenne kötelességünk. Igenis meg kell mondani, hogy jótékony egyesületeink vezetőségeinek félre kell tenni minden eddigi féltékenykedést és más egyéb tekintetét és haladéktalanul a cselek-

vés terére kell lépniök. Én — sajnós — óriási munkahalmazom miatt nem érek rá az egyesületek összehívására, de legyen az bárki, csak erélyes kézzel és tisztán a szent cél iránti buzgalommal, vegye kezébe a kérdést, sikerülni fog. Elképzelhetetlen fejlemények előtt állunk és minden elmulasztott pillanat bűnös könnyelműség azok iránt, akik legdrágább kincsüket, az életüket vitték áldozatul ezért az országért. Az itthonmaradtak, akik el sem tudják képzelni az elvonultak áldozatának nagyságát, óriási vétket követnek el, ha gyorsan nem cselekednek, a nyomor és szenvedés elé néző szegény családokról, asszonyokról, gyermekekről. Ha valamikor, úgy most igaz, hogy *bis dat, qui cito dat.*

Károlyi Gyula gróf és az aradi huszárfőhadnagy

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, augusztus 2.

A mostani háborus izgalomban egy kedves apró történet jár szájról-szájra az aradi katonatiszti körökben. A történet hőse gróf Károlyi Gyula, akinek lebilincselő egyéniségét, valódi grand-seigneurit mivoltát az aradi publikum főispán karából jól ismeri.

Thomka Zoltánnak, az Aradon annyira népszerű honvédhuszárkapitánynak a mozgósítás során természetesen szintén be kellett vonulnia Aradra. Mikor a mozgósításról a fürdőhelyen, ahol szabadságát töltötte, értesült, azonnal arra gondolt, hogy nincs a megfelelő hadi lova és felszerelése. Még mielőtt utra kelt volna tehát, levelet írt Károlyi Gyula grófnak, Mácsa földesúrnának s kérte, hogy amennyiben teheti, megfelelő hadi lovat bőségesen rendelkezésére felszereléssel együtt.

A ki a nemes grófhhoz fordul, amugy se szokott visszautasításra találni, ez alkalommal azonban még hazafias kötelességének is tartotta Károlyi, hogy a huszárszázados kívánságát teljesítse. Egy bökkenője azonban volt a dolognak: Károlyi gazdaságának munkásait nagyobbrészt behívták s így nem volt, aki a lovakat Aradra szállítsa.

Tegnap délelőtt azonban minden akadály dacára is egy gazdaszűkeje ember bevezette a lovakat a hármashonvédhuszár laktanyába. A kaszárnya udvarán egy főhadnagy tartóztatva fel a lovas.

— Mit akar?
— Thomka kapitányt keresem.
— A kapitány ur most nincs a kaszárnyában. Mit akar tőle?
— Ezt a lovat hoztam neki.
— Ugy? Hát a lovat itt hagyhatja. De mondja csak barátom, nincs magának még egy hadi nyerge?
— De van!
— Azért, mert vennék egyet, ha nem volna drága! Mennyiért adná?
— Én nem szoktam az ilyesimből üzletet csinálni!
— Hát... hát ki ön tulajdonképen? — kérdezte a tiszt.
— Én kérem Károlyi Gyula gróf vagyok.
A főhadnagy sokszorosán bocsánatot kért a gróftól, aki nevetve biztosította, hogy nem nehezten egy cseppet sem, a hadinyerget pedig szívesen adja ajándékba, ha a főhadnagy kiküld valakit érte Mácsára.
A legény ma ki is ment Mácsára s délutánra behozta a nyeret egy — pompás paripával együtt.
— Nehéz volna — mondotta nyanyis neki a gróf — ezt a nyeret így Aradig cipelni, inkább adok alá neked egy lovat is.

Öt nagyhatalom háboruja.

— Német hadüzenet Pétervárott — Bombavető franciák Nürnberg fölött. — A hármasszövetség és a hármasszövetség antant mérközése. — Az orosz kétszínűség. — Lángborul Európa. — Első harcok a német-orosz határon. — Anglia semleges. —

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 2.

A szerb konfliktus veszélyes lánggal fellobbanó szikrája nem is teljes nyolc nap alatt a háboru pusztító tüzét gyújtotta meg egész Európában. A fegyverkezés, a mozgósított seregek szállítása lázas gyorsasággal tart és idáig háborura készen állanak: a monarchia, Szerbia, Németország, Oroszország, Franciaország, Olaszország; mozgósított Svájc, Belgium, Svédország és tengeren Anglia is, amely azonban semleges akar maradni. Hadüzenet idáig kettő történt. A monarchia részéről Szerbiának ment hadüzenet. A pétervári távirati iroda pedig ma azt jelenti, hogy

a német nagykövet tegnap este 8 órakor kormánya nevében átnyújtotta Oroszország külügyminiszterének a hadüzenetet.

A hadüzenet előzményeiről a Magyar Távirati Iroda ezeket jelenti Berlinben augusztus 2-án feladott távirattal: A Wolf ügynökség jelenti: Az általános orosz mozgósítás hírének ideérkezése után a szentpétervári német nagykövet utasított,

szólítsa fel az orosz kormányt, hogy az ellenünk és osztrák-magyar szövetségünk ellen irányuló mozgósítást szüntesse be és erről 12 órán belül félreérthetetlen nyilatkozatot tegyen.

Ez az utasítás Pourtales gróf jelentése szerint a július 31-én augusztus 1-re virradó éjszaka hajtatót végre. A nagykövet jelentése az orosz kormánynak határidőhöz kötött kérdésekre adott válaszáról ide nem érkezett, bár konstataztuk, hogy az orosz táviróforgalom még működik. Azonban ma éjszaka reggel négy óráig a nagy vezérkarhoz a következő jelentés érkezett:

Az éjszaka orosz őrségek támadólag léptek föl. A támadásokat visszavertük. Német oldalon két ember könnyen megsebesült, az oroszok vesztesége nincs megállapítva. Ezidő szerint Oroszország német birodalmi területet megtámadott és megkezdte a háborút.

A német konzulátus felszólította a Magyarországon időző német hadköteleseket, hogy vonuljanak be ezredeikhez.

A német-orosz határon történt harcokról még a következő hivatalos jelentések adtak hírt: Danzig: Oroszok Morvánál német vasuti munkásokat lövöldöztek. A munkások visszahúzódtak.

Königsberg: Eydtkuhenben orosz járőr jelent meg és Bitderwaischenben elpusztította a postahivatalt. Ellenség sok helyt átlépte a határt.

Hogy Oroszország milyen perfidül járt el, arról a Neues Wiener Tageblatt teljesen hiteles forrásból ezekben értesült: Az orosz külügyminiszter, az orosz hadügyminiszter és az orosz vezérkari főnök a pétervári osztrák-ma-

gyar nagykövetnek egybehangzóan és felszólítás nélkül

becsületszavukat adták, hogy nincsen tervbe véve ellenséges cselekvés Ausztria-Magyarország ellen egyidejűleg azonban elrendelték tizenhat hadtest mozgósítását az osztrák északi határ ellen.

A lap hozzátesszi: Ez a hibetelen és nyugateurópai fogalmak szerint valósággal megfoghatóan tény sorakozik azokhoz a tapasztalatokhoz, melyeket a nemes és békeszerető Vilmos császárnak mérhetetlen megütközésére és felháborodására abban a pillanatban tennie kellett, amikor a világháboru borzalmas képével szembe előtt, még egyszer arra a valóságos hősiesség elhatározására tudott jutni, hogy barátjával és szövetségével megbeszélje, vajon nem lehetne-e mégis utat találni a veszély megelőzésére. Az orosz kormány hatalom példátlan provokációira az ismert kategorikus válasz ment. A kacka el van vetve és háborút mutat.

Oroszország szövetségese, Franciaország — mint Párisi távirat jelenti — szintén elrendelte összes hadereje mozgósítását.

Tegnap délután öt órakor feladott párisi jelentés szerint

Franciaországban elrendelték az általános mozgósítást.

Párisból jelenti: Nem bizonyos még, hogy Franciaország részt vesz a háboruban. Erős áramlat mutatkozik a semlegesség mellett s ennek következtében nincs kizárva, hogy Franciaország nem avatkozik be a háborúba.

Berlinből jelenti: A párisi Banque Nationale ma nagymennyiségű papírpénzt bocsátott ki, 20 és 5 frankosokat.

Franciaország részéről is hallatlan merénylet történt: ugyanis francia aviatikusok Nürnberg környékén bombákat dobtak le.

Berlin: Délután 3 óra 15 perckor: Épen most érkezett be egy katonai híradás, amely szerint ma délelőtt francia aviatikusok Nürnbergben bombát dobtak le. Minthogy Németország és Franciaország között hadüzenet nem történt, a nemzetközi jogon sérelem esett.

A Pester Lloyd jelentése szerint a bombavető franciák katonai pilóták voltak.

A hármasszövetség harmadik hatalmának Angliának hangulata a semlegesség mellett van.

Bizonytalanság áll még Olaszország felől is, amelynek magatartásáról ezek a táviratok érkeztek:

Rómából jelenti: Olaszország összes szabadságot tengerészeit sürgőnyileg behívta.

Rómából jelenti: Olaszország még nem mozgósít.

Fontos híradás jött Romániából is:

Bukarestből jelenti: Románia egyelőre semleges álláspontra helyezkedik, de valószínű, hogy a háború folyamán a helyzet

egy alakul, hogy Oroszország ellen lesz kénytelen fordulni.

Belgium is felkészült.

Berlinből jelenti: Belgium megtiltotta az élelmi szerek és autómobilok kivitelét és összes tartalékait behívta.

A japán mozgósítás.

Miskolcra jelenti a Magyar Távirati Irodának: Fridlez Lajos dr. katolikus gimnáziumi tanár június végén Japánba tanulmányútra indult egy barátjával. Ma június 14-ről keltezt levélben közli Japán egész vonalon történt fegyverkezését és mozgósítását, jelezvén, hogy Japán készül az oroszokkal leszámolni.

Erősebb a hármasszövetség az ellenségeinél.

(Husz millió ember fegyverben. — A világtörténet legnagyobb háboruja előtt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 2.

A Leipziger Illustrierte Zeitung érdekes kimutatást közöl az európai államok haderejéről. A kimutatásban szerepelnek a hármasszövetség és a hármasszövetség hatalmai, melyeknek egymással való véres leszámolása lesz ez a háború s fel vannak sorolva a balkáni államok is, amelyeknek szerep juthat a nagy európai háboruban. A számadatok természetesen csak hozzávetőlegesek s az összehasonlítás azt mutatja, hogy a hármasszövetség nagyobb szárazföldi haderővel rendelkezik, mint az entente hatalmak, míg a tengeri haderőben az entente a főlány.

Észerint Angliának van 50 sorhajója, 39 páncélosa, Franciaországnak 22 sorhajója, 22 páncélosa, Oroszország balti flottájának — a háborúnál csak ez jöhet számba — 4 sorhajója, 6 páncélosa. Az entente hatalmainak összesen van tehát 76 sorhajója és 67 páncélosa.

Az osztrák-magyar monarchiának van 11 sorhajója, 3 páncélosa, Németországnak 25 sorhajója, 11 páncélosa, Olaszországnak 8 sorhajója, 10 páncélosa. A szövetség hatalmak összes tengeri hadereje tehát 44 sorhajó és 24 páncélos.

A szárazföldi haderő az entente államai-ban ilyen:

Franciaország hadereje	5,500,000 ember
Oroszországi	5,000,000 ember
Angliáé	775,000 ember

Összesen 11,275,000 ember

A hármasszövetség államainak ez a hadereje:

Ausztria-Magyarországi	3,700,000 ember
Németországi	4,500,000 ember
Olaszországi	3,500,000 ember

Összesen 11,700,000 ember

A hármasszövetség szárazföldi hadereje tehát nagyobb az ententénál.

Az entente hadseregéhez számíthatjuk még Szerbia 300,000 és Montenegró 40,000 emberét, ezekkel együtt összesen 11,615,600 ember áll szemben a hármasszövetség 11,700,000 emberével s így nyolevanötezer emberrel még mindig nagyobb a mi haderőnk.

A többi balkáni államok hadereje — azoké, amelyek alighanem semlegességet fognak tanúsítani — ilyen:

Románia	650,000 ember
Bulgária	284,000 ember
Görögország	70,000 ember

Összesen 1,004,000 ember

Legrosszabb esetben tehát, ha Anglia és Franciaország teljes haderejével támogatja Oroszországot,

még mindig nagyobb a hármasszövetség szárazföldi hadereje, s ha a semlegeseknek számított balkáni államok valamelyike a hármasszövetség

ség mellé állana, — ami könnyen megtörténhetik — úgy még jelentősebbé válik ez a főlény,

amely a két hatalmas európai szövetség közül a hármass szövetség javára mutatkozik.

Ripp van Winkle ezredes.

(Porcia Lajos gróf koronái.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 3.

Sokkal kisebb jelentőségű események is, mint a készülő világfelfordulás, megszülik a magok legendáit, legendás hőseit. A nép fantáziája szereti a nagy méreteket, a mese tarka színeinek játékát és a hétköznapi sablontól elütő pszichológiai rejtelmeket, amelyek a legenda alkotó elemei. Nem csoda tehát, ha nemzedékek életében elő nem fordult, mértékkel nem mérhető események, magukkal hozzák a világra a legendáikat.

A mozgósítás zajos első napján, még az óriási emberáradatban is, feltűnt egy tiszteletet parancsoló, patriarichális honvédszáz ezredes alakja. Hatalmas huszáros bajusz ékesíti az agg katoná arcát, olyan bajusz, amelyet ma a hadseregben sem visel senki. Ruganyos a lépése, élénk a nézése és az aranyos zsinórzatu egyenruha elég jól feszül rajta. Az idő koptató munkája azonban látszik a veterán katonán és minthogy nem ismerték Aradon, a körülményekből könnyű volt kitalálni, hogy a délceg öreg urat a háboru hozta közénk.

Az utca, a nép érdeklődni kezdett iránta, a kávéházak terraszain ülők felálltak, utána néztek, ha kemény lépésekkel végig ment a korzón. Az óriási tömegű katonatiszt, aki az elmúlt héten Aradon volt, szintén szerette volna tudni, ki ez, a mindig egyedül járó és a háboru hírére felbukkant agg harcos.

A Fehér Kereszt kávéházba járt kávéját elkölteni. Amint a nagy emberforgalomban előtte elvonulnak a mellette gyerekszámra menő fiatal hadnagyok, végigjártatja rajtok nagy gyönyörködéssel szeméit. Egyszerre egy sneidig honvéd huszárkapitány kerü vele szemtől-szembe. Szemeik összevillannak. A kapitány ettől a nézéstől mintha megkövesedett volna. Feszesen megáll és mereven az ezredes szeméi közé néz. Néz és néz. Néhány pillanatig tart ez a szituáció, amelyet hirtelen és természetesen szalutálás követ a kapitány részéről, akin látszik, hogy emlékei közt tart vizitét. Felvilággal agyában a multnak nem egy jelentős momentum. Áhá — már megvan! — Olasz Ödön vagyok jelentem alássan, nemde Baillon József báró az ezredes ur — szól az öröm hangján.

Az őz ezredes felkapja a fejét. Ő is kutat egy pillanatig. Rajta is látszik, hogy visszatért a mult sok emléke, már tudja, hogy aki előtte áll, az egyszer az ő kadettje volt. Megismeri a kiváló tanítványt.

— Baillon báró, azaz, hogy Rip van Winkle ezredes vagyok, husz évig aludtam, most ébredtem fel fiam, hogy a rossz szellemek megszüntették az álmot. Hivott a király, hát eljöttem.

És a 76 éves Baillon báró ezredes, aki egykor Aradon szolgált mint fiatal kapitány, husz évig élvezte a penziót és eljött ismét Aradra, mert hogy háboru van, ő a vasúti osztály parancsnoka. Rip van Winkle ezredes felébredt.

Az Attila téri tüzoltó laktanya udvarán egy hét óta minden nap több ezer ember szorong. Népfelkelők, akiket olyan tömegben hívtak be, hogy nem tudnak velők mit csinálni. A besorozásuk lassan halad és a három-négy napig várakozók, akik rögtönösen hagyták ott a családi otthonot, kifogytak a magukkal hozott, de csak két napra számított eleségből. A kincstári élelmezés még nem kezdődött meg és bizony igen sokan teljesen pénztelenek lévén, aggódó arccal várják, hogy velük mi lesz? Tisztjeik járják végig a sorokat. Buzdítják és mindent elkövetnek, hogy minél előbb rendben legyen minden. Ilyen arányu mozgósítás még nem volt, ezért nem is csoda, ha itt-ott egy kis zökkenő van. De azért nincsen semmi baj. Éhesen senki sem marad.

— Aki éhes — hangzik Porcia Lajos gróf hangja napjában többször is — és be sem várva, hogy jelentkezzék valaki, előveszi az erszényét és osztja sorra a koronákat.

— Eredj fiam egyél és ha jól laktál jelentkezzél, addig már rád kerül a sor.

és a nemes gróf koronái fogynak, az öreg népfelkelők diadalt jelentő lelkesedése, szolgálatkészsége öregbedik.

HIREK.

A párisi román követség titkára Aradon.
(Autótúra három mozgósított országon keresztül.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 2.

A Fehér Kereszt szállodának érdekes automobilos vendége érkezett ma este. A hatalmas francia gyártmányu automobilon egy utcai ruhás iparos külsejű fiatalember kíséretében porlepte autókabátban, sapkában, nyulánk, sötétarcu, fekete hajú fiatalember érkezett este a szálloda elé és szobát rendelt. A bejelentő lapra ezeket írta:

Nicolas Al. Lahonay, Secretär der
romänische Gesandtschaft in Paris.

A párisi román követ fiatal titkára — a bejelentő lapon 27 évesnek vallja magát — hatalmas autóturát tett meg. Lahonay elmondta, hogy szerdán indult el Párisból, hogy szabadságát hazájában töltsse el. Autóját, amely keresztülrobogott három országon is, egészen Münchenig francia soffőr vezette. Münchenben érte utol pénteken a követségi titkárt az a hír, hogy Franciaország mozgósított. A francia mozgósítás hírére a soffőr fölmondta a további szolgálatot, azonnal visszaindult a legközelebbi vonattal a francia határra, hogy katonai szolgálatra jelentkezzen. Lahonay Münchentől, Ausztrián és Magyarországon keresztül egészen egyedül vezette tovább autóját. Ezerhét száz kilométert tett meg egyhuzamban Münchentől anélkül, hogy felváltotta volna valaki a kormánykerékénél. Budapesten ma délelőtt a Ritz-szállóban dezsónézett Lahonay és azután nyomban folytatta útját Arad felé. Három mozgósításban levő országot száguldott keresztül a fiatal román diplomata autója, három országban kísérhette szemmel a harcok lázat, háborus készülődést.

Arad határában egy ismeretlen fiatal embert szólított meg és vett föl autójára, hogy a szállóhoz kalauzoltassa magát. Az ismeretlen utitárs a szálloda előtt leszállt és eltűnt, a titkár pedig elhelyezve autóját, megvaesorázott és nyugodni tért, hogy holnap reggel folytassa útját Brassó felé a román határra.

— Aradról bevonuló francia tartalékos tiszte. A háborus készülődések közepette minden állam sietve hívja vissza azokat az alattvalóit, akik külföldön tartózkodnak. Hozzáuk ugyszólván a világ minden részéből sereglenek haza a háboru hírére az osztrák, vagy magyar állampolgárok s hasonlóképen igyekeznek hazajutni az itt tartózkodó külföldiek is. Franciaország is elrendelte már az általános mozgósítást s a mozgósítási parancs Aradon találta Franciaország egy állampolgárát: Sergelen Emilt, aki az aradi Hungária textilgyárnak volt a technikai igazgatója. Az igazgató, aki a francia hadseregben tartalékos tiszti rangot ért el, természetesen nyomban elindult, hogy eleget tegyen hazája hívó szavának. Érdekes, hogy Sergelen e hó tizennyolcadikán tartotta volna meg az esküvőjét s már a lakása is be volt rendezve, ahová házassága után beköltözött volna. Nem

bizonyos különben, hogy a francia tartalékos tiszte eleget tud-e tenni a behívási parancsnak, mert kérdéses, hogy a határon nem-e tartóztatják fel.

— Fővárosi bankok tanácskozása a moratóriumról. Budapestről táviratozzák hivatalosan: Az osztrák-magyar bank budapesti főintézetének helyiségeiben a mai napon egybegyűlt helybeli mérvadó intézetek a moratóriumra vonatkozó kormányrendelet értelmezése tekintetében egyetértőleg megállapították, hogy az összes folyó évi augusztus hó 14 éig bekövetkező esedékességek lejáratú napjai a rendelet intézkedése szerinti határnápra kitoltnak tekintendő. Egyidejűleg megállapodás történt arra nézve, hogy a moratórium tartama alatt is mindazon váltókat és utalványokat, amelyek bevételést igényelnek, be fogja mutatni, a végből, hogy az illetők szabadságában áll a lejáratokat beváltani, vagy a moratórium által biztosított joggal élni.

— Románok hazafias megnyilatkozása. A dévai románok dr. Papinszky Jusztin ügyvéd vezetésével ma megjelentek Gyulay Lajos alispán előtt és egy rendkívül érdekes nyilatkozatot adtak át, amely a románok törhetetlen királyhűségéről és hazaszeretetéről tett tanulságot. A nyilatkozat kijelenti, hogy a románok a helyzet súlyát egész lényükben átérzik, az alkotmányos küzdelmek közepette támadt ellentétekre fátyolt borítanak. Ami disszonáns hang volt, az a hazaszeret összeolvastató erejében elsimul s ünnepelesen kijelentik, hogy meg van bennük minden áldozatkészség és készek a legvégső áldozatokra is, hogy erejüket összevetve, a kivivandó győzelmet tőlük telhetőleg előmozdítsák Istenbe vetett hittel és bizalommal erősen hiszik, hogy az elvitázhatatlan igazságért harcoló fegyveres erőinknek Isten jogos és igazságos győzelmet ad az ellenséggel szemben. A nyilatkozat továbbá kijelenti, hogy a román népet, szűkebb körében a hunyadmegyei románokat törhetetlen hűségünkben és hazaszeretetükben feltétlenül megtartják és minden ellenséges és káros befolyástól megóvják, hogy mindattól tartózkodjanak, ami a királyhűséget és hazaszeretetet, nemkülönben a feltve őrzött jogrendet némileg érintené. A küldöttség felkérte az alispánt, hogy a nyilatkozatot illetékes köröknek is tudomására hozza, végül kijelenti a nyilatkozat, hogy az alispán iránt bizalommal viseltetik. A nyilatkozatot a román intelligencia vezető emberei közül számosan írták alá.

— Adomány a behívottak családjának. Tapolesányi G. aradi keféárus üzlet tulajdonosa a következő érdekes táviratban ajánlott föl adományt a behívott katonák családjainak: Ő. cs. és kir. Fensége József főherceg urnak Budapest

Hazafias lelkesedéstől felbuzdulva cs. és kir. Fensége főudvarnagyi hivatala 220, 57—56, 29, 8—30 sz. a kibocsátott magas rendelkezése által, mélyeséges hódolattal bátorkodom bejelenteni, miszerint mint Fenséged kisjendi uradalmának régi szállítója az uradalom részére szállított és mult hó 31 én számlázott keféárúk ellenértékét 106 kor. 80 fillért a mozgósított tartalékosok visszamaradt családtagjai részére ezennel mély tisztelettel felajánlom, miről egyidejűleg az uradalom tekintetes felügyelőségét értesítettem.

— Nyolc százalékra emelte a közösbank kamatliát. Az aradi pénzüintézetekhez ma távirat érkezett, a mely azt jelenti, hogy az osztrák-magyar bank a bankkamatliát nyolc százalékra emelte fel.

— Az aradi izr. jótékony nőegylet hét-főn délután 6 órakor az izraelita hitközség tanácsstarmében rendkívüli választmányi ülést tart, amely ülésre a nőegylet és népkonyha választmány t. tagjait ezuton hívja meg az elnökség. Az ülés tárgya: A katonai szolgálatra behívottak itthonmaradt családjának segélyezése.

Felolvas szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.